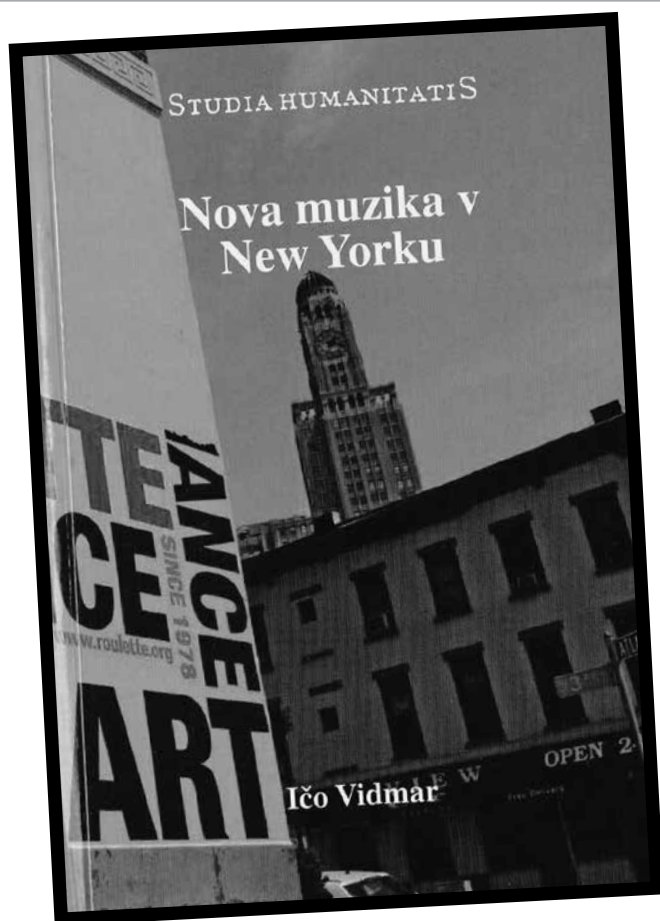

Ičo Vidmar, *Nova muzika v New Yorku.* *Neodvisni glasbeniki in pravica do mesta*

Ljubljana: Studia humanitatis. 2016, 443 str., 22,00 €

Ičo Vidmar (roj. 1961) je priznani slovenski sociolog kulture, neodvisni glasbeni novinar, prevajalec, predavatelj, kolumnist in esejist. L. 2015 je doktoriral na oddelku sociologije kulture ljubljanske Filozofske fakultete z naslovom *Neodvisna glasbena formacija in pravica do mesta. Primer nove muzike spodnjega Manhattna*.

Še ena knjiga slovenske glasbene literature pogleduje čez naše nacionalne meje, še več: tokrat je Vidmarjev zabavni glasbeni pogled usmerjen »čez lužo«. Vsaj tako lahko razumemo njegovo doktorsko disertacijo in zdaj še knjigo, ki je izšla na podlagi prve v knjižni monografiji. Za New York bi zagotovo lahko tudi na glasbenem področju zapisali, da je neke vrste glasbeni vrtljak; mesto, kjer so najrazličnejše glasbene zvrsti in žanri polni vsega svetovljanskega, kozmopolitičnega. Tak, poglobljen in širok, je tudi pogled morda ta hip enega naših največjih poznavalcev glasbe v New Yorku. Zakaj pa zdaj na Slovenskem prav New York? Zato ker se tam že desetletja rojeva vse novo v vseh zabavnih glasbenih usmeritvah. Tam se zbira ne le glasbena, ampak nasploh svetovna migracija. New York je praktično stičišče vsega zapoznelega in zastarelega (muzej), zlasti pa je barometer, pokazatelj vsega tistega, kar se bo v (zabavni) glasbi šele zgodilo. Anglosaksonci (Američani in Angleži pa še kdo drug) bi temu rekli »past tense and future« v isti sapi, v enem

zamahu. New York je res križišče, krožišče in stičišče mnogih narodov in ras, kultur in tudi glasb. Če avtorjevim strokovnim in zgolj glasbenim ugotovitvam dodamo še sociološke v tej ameriški metropoli, ji lahko dodamo še nove raziskovalne razsežnosti med sociologijo kulture in glasbe in sociologijo mesta. Saj knjiga kar izčrpno opiše relacije med (re)produkcijo (nove) muzike in urbanimi procesi v tem kapitalističnem vele mestu. Za razliko od naših glasbenih poljan se ameriški in s tem tudi newyorški glasbeniki celo podpirajo in si pomagajo med seboj, gredo celo poslušat drug drugega ... Kaj pa pri nas? Seveda, potem ne bi bilo med nami t. i. pregovorne nevoščljivosti kot del naše res izvirne folklore na še marsikaterem in ne le zgolj na glasbenem področju. Zato avtor o tem zapiše, da »v mestu (New York) muzicira približno 30.000 neodvisnih glasbenih prekarcev;¹ novo muziko, kot jo širše razumem, ustvarja nekaj tisoč glasbenikov, krog, ki ga posebej obravnavam, pa je ožji, nekaj sto jih je. To je še vedno največja koncentracija glasbenikov na svetu v enem mestu [...].« Vidmarjeva knjiga pa je tudi komparativna, kar ji seveda daje še dodaten blesk, vsaj kar zadeva domačo tovrstno (po)ustvarjalnost: »Ali si predstavljate tole mesto (Ljubljana) zadnjih dvajset let brez severa Metelkove – kljub vsemu, kar nam tam danes ni všeč? Dolgcajt za umret. Kaj so naredili v njenem južnem muzejskem kvartu? Najprej so zradirali športno igrišče. Ukinili so igro. Če bi jo kdo rabil, so to uslužbenci javnih kulturnih ustanov, da ne bi bili tako čemerni [...].«

Vidmarjeva monografija se začne z zahvalami (str. 5–7) in predgovorom – *Živi v golem mestu* (9–35), kjer si avtor zastavi in uokviri svoje nadaljnje delo, raziskovanje, odkrivanje problematike in njenih izsledkov. Nadaljnja *Neodvisna glasbena formacija v metropoli* je razdeljena na: *Kulturne formacije*, *Moderni v vele mestu*, *Popularna godba*, *Težave z jazzom*, *Kulturne opozicije*, *Avantgarderije* in *Glasbene formacije* (37–98). Pod naslednjim podnaslovom *Neoliberalni New York: »From welfare state to real estate«* pa najdemo: *New York in urbano prestrukturiranje ameriških mest*, *Gotham za 24 dolarjev*, *Izhod iz velike depresije*, *Neoliberalni New York in Maksimalno podjetniško mesto* (99–157). *Nova muzika downtowna* je prikazana z naslednjimi naslovi: *Sociologija koncertnih svetov*, *Nova muzika downtowna v zgodovini*, *Neodvisnost in glasbeni kolektivi* in »*Resno, kakor življenje*«: *zgodovinski zgled AACM iz Chica-ga* (161–247). Sledi morda poglavje »in medias res (k bistvu)«: *Produkcija prostora in prostori nove muzike* z naslednjimi podnaslovi: *Umetnostni način produkcije v četrti SoHo*, *Podajanje*

Lower East Sida in scena downtowna, *Kabaretni zakoni* in za-ključni *Prostori nove muzike* (*The Knitting Factory*, *Tonic*, *The Stone*, *Roulette in Issue Project Room*, *Festival Vision in Arts for Art*, *Douglass Street Music Collective* in *Le Poisson Rouge*; 251–327). Pred koncem je na vrsti še poglavje *Kulturna kriza in pravica do mesta: Zaprtje kluba Tonic in glasbeniški protest*, *Pravica do mesta – nemogoča zahteva?*, *Glasbeni delavci – moč in nemoč glasbenega sindikata* in *Sporazum Winter Jazz Fest* (329–378). V zadnjem poglavju *Namesto sklepa* je objavljena »nota finalis« z naslovom *Zadnji odcep za Brooklyn* (379–397). V prilogah (401–419) lahko preberemo še dva naslova: *Marc Ribot: Skrb in hrana za glasbeno obrobje* (odlomek) in *Izbrano diskografijo newyorške nove muzike*. Kot se spodobi za (izvirno znanstveno) monografijo, sledi na koncu še popis *Literature in drugih virov* (421–443). Ta prinese vsega kar 253 enot, v glavnem tujerodne literature in (drugih) virov, v dodatku pa še 38 enot intervjujev z avtorjem.

Vidmarjeve »Neodvisne glasbenike« je izdala, kot je že (uvodoma) zapisano *Studia humanitatis* (Ljubljana, 2016) v zbirki *APES* (www.studia-humanitatis.si), recenzenta izdaje sta bila prof. dr. Drago Kos in doc. dr. Jože Vogrinc. Slednji je tudi urednik monografije. Oblikovanje zbirke je delo Uvida, računalniški prelom pa avtorja Javorja Čeha. Fotografijo na naslovnici je prispeval ©Roulette, knjigo pa je v nakladi 400 izvodov natisnil Studio Print, d.o.o.

¹ Pridevnik *prekaren* (najpogostejše v zvezi *prekarni delavec*, pogovorno *prekarec*; *prekarno delo*; *prekarna zaposlitev* v pomenu 'zaposlitev za določen čas, v različnih oblikah, najpogostejše brez pravic do dopusta, prispevkov za zavarovanje in podobno'), ki izhaja iz latinske *precarius* (prvotno 'izprošen, priberačen, začasen, odvisen od volje drugega'; kasneje 'nestalen, negotov, prehodni') so pravniki v pomenu 'prepušitev nečesa drugemu do preklica' uporabljali že dolgo, preden je prešla v poljudno rabo. Po rimskem pravu je lastnik namreč lahko prepustil lastnino v rabo nekomu drugemu do preklica. Tako pravno razmerje se je imenovalo *prekarij*, prejemnik pa je bil *precario accipien*, prekari-st.